ગુજરાતી બીજી ચોપડીના અર્થ.

કવિતાની સમજુતી, ધોરણને લગતા હીસાબ, ડિક્ટેશનને માટે ઉપજાવેલા શબ્દો, અને ધાતો સહીત.

બનાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

લલ્લુભાઈ જમનાદાસ બુકસેલર.

(આવૃત્તિ બીજી.)

સુરત "અંબિકા" પ્રેસ.

સને ૧૮૮૩. સંવત ૧૯૩૯.

કિમ્મત એ આના.

ગુજરાતી બીજી ચોપડીના
અર્થ.

પાઠ ૧ લો.

ઉકેલતાં=વાંચતાં; પારખતાં.
શીખામણ= ફાયદાની વાત; અકકલ.
મજાની=સારી; સુંદર
સાચવજો=સંભાળજો; જાળવજો.
બોલીએ= અવાજ કાઢીને કહીએ.
અક્ષરે=દસ્કતે; હરફે.
બગાડશો= ખરાબકરશો, મેલીકરશો.
વાહ=અરે; ઓહો!
દહાડા=દિવસ; દીન.
પૂરા=બરાબર; બધા.
બોલ=સબ્દ.
ડાહી ડાહી=ડાહાપણભરેલી; ફાયદાવાળી.
માં=ના;નહીં.
ઠેકાણે=જગોએ.
બગડે=ખરાબથાય.
ફાડવા=ચીરવા.
વેહેલું=જલદી.
ભણવું=શીખવું
ઠીક=બરાબર;સારીરીતે
છેક=ઘણું ;બહુ.
તાણીને=ખેંચીને.
ધીમે=હળવે; આસ્તે
સાદે=અવાજે.
સૌ=સઘળાં;બધાં.

પાઠ ૨ જો.

શોભાય=સારી દેખાય
કારજ=કામ.
હૈઉં=મન; દિલ.
હરખાય=ખુશીથાય.
સમજણ=અકકલ; સમજ.
વીગતેથી=વિસ્તારથી; વિગતવાર.
સાર=મતલબ;સારાંશ.
ચોપાઈ=જેમા ચાર પદ આવેલાં હોય તે.
સારી=મજાની; સુંદર.
દેખી=જોઈ.
જીવ=મન;ચિત્ત.
ઘાલીને=રાખીને.
વિચાર=મનસુબો.

(કવિતાની સમજુતી,) (૧).

સારી ચોપડીઓ હોય તે સારી દેખાય. તે જોઈને આપણું મન ખુશ થાય; પણ જો તે વીગતથી એટલે વિસ્તારથી વાં

ચાય તો તેમાંથી આપણું કામ થાય. (૧)

જેમ જેમ મન રાખીને વાંચે, તેમ તેમા સમજણ આવે; પણ વાંચ્યો જાય ને મનમાં કંઇ વિચાર કરે નહીં, તો તે માહેની બધી મતલબ શમજે નહીં. (૨)

પાઠ ૩ જો.

ચકલી=ચલ્લી.
પૂછ્યું=તજવીજ કીધી
રાણુ=રાજા.
નપેલામાં=પાતેલામા
બારણામાં=ઘરમાં.
બેસાશે=અવાશે; જવાશે
પાંટા=લાબું ફાડેલું ચીથરૂ
ચકલો=ચલ્લો.
ઓરીને= રાંધવામૂકીને.
બધી=સઘળી.
ધરેડા=દોરીઓ.
ઉતારો=લઇ લેઓ.
નાંખી=ફેકી

પાઠ ૪ થો.

ફરીયાદ=રાવ; અરજ.
એકલાં=જાતે;પોતે.
પકડાવી=ઝલાવી.
મગાવ્યો=બોલાવ્યો; અણાવ્યો.
મહારાજ=મોટારાજા
ગભરાઇને=અકળાઈને
હુકમ=આજ્ઞા.
કને=પાસે;સોડે.
જવાબ=ઉત્તર.
દીધો=વાળ્યો.
જાૂહો=લબાડ.
સાહેબ=મેહેરબાન.
ફાડીને=ચીરીને.
ફાડશો=ચીરશો.
રીસ=ગુસ્સો;ચીઢ.

પાઠ ૫ મો.

બૂમે બૂમ=ધાટેઘાંટા
ગોવાળીઓ=ગાયભેંસનો ચરાવનાર.
ગોવાળ = ગાયોનું ટોળુ; ગોવાળીઓ.
છેવટ=છેલ્લો;આખરે
ગોવાળણી=ગોવાળીયાની બાયડી.
વાળ્યો=દીધો.
કાઢ્યો=બારઆણ્યો
નાંખ્યો=ફેક્યો.
ફૂટી=ભાંગી.
કાણો=એક આંખેઆંધળો.
આગલ=પાસે.
ખીર=મોળોદૂધપાક.
પોળી=પડવાળી પાતળી રોટલી.

પાઠ ૬ ઠો.

તપાવી=ઉનીકરી.
પાટલો=લાકડાના પાટીઆનું કરેલું એ

સવાનું.
ખુચ્ચાઈ=હોંગાસ.
હોકયો=માર્યા;
લાલચોળ=રાતી રાતી; ધગધગતી.
હેરી=તેડી.
જોડે=સાથે.
લોઢી=તાવી.
ખૂબ=ઘણીજ; વધારે.
બૂમ=પોકાર;ઘાંટો.
ઉઠી=ઉભી થઈ.
દાઝી=બળીમુઈ.
ખોટી=જૂઠી;બનાવટની
પેઠે=માફક.
વાંક=તકસીર;ગુનો.
ફળ=ફાયદો; નફો.

પાઠ ૭ મો.

બહુ=ઘણું; મસ.
છોડી=છોકરી.
ગાગર=પાણી ભરવાનું ઘડા કરતાં મોટું વાસણ.
ઓસડ=દવા; ઉપાય.
ઝેર=વીખ; કાંઈક ચીજ ખાવાથી અથવા જનાવરના કરડવાથી મરીજવાય કે મરવાજેવું દુઃખથાય એવી અસર.
સાજી=સારી.
રોજ=હમેશાં; નિત્ય.
બગાડે=ખરાબકરે;
લૂગડાં=કપડાં;
મેલાં=ખરાબ; ગંદા,
ડાહી=શાણી
ખોટી=ખરાબ;આડી
માને=કહ્યુંકરે,
માંદી=આજારી; બીમાર; કાહેલી,
વધારે=ઘણું; મસ.

પાઠ ૮ મો.

વરસાદ=મેઘ; વાદલમાંથી પાણી પડતું
ગીત=રાગકાડીને ગાવાનું,
ગેબરીઓ=ગેબરના જેવો મીઠો,
પ્રસાદ=ખાવાનું; દેવકે ગુરૂએઆપેલીચીજ
નવલે=નેવાએ;
દેડકો=એક જાતનું જમીનમાં તથા પાણીમાં રેહેનાર પ્રાણી
ગાજે=રાગકાઢીને બોલજે,
ઉનીઉની=ગરમાંગરમ.
શાક=તરકારી.
નઠારી=ખરાબ.
તાણી=ખેંચી.
સમજોછો?=જાણોછો ખબર છે?

પાઠ ૯ મો.

એકજ=સરખું, એક.
જણસ=ચીજ; વસ્તુ.
ટટુ=નાનો ઘોડો.
પારકો = અતરાપીનો; બીજા કોઈનો; લોકનો.

પાઠ ૧૦ મો.

પાડું=ભેંસનું બચ્ચું.
જાળવે=સાચવે.
રાતે=દીવાથયા પછી.

પટેલ=ગામનો ઉપરી
નીરે=નાંખે.
સંભાળ=બરદાસ.
જતન=બાલાશ.
જક્કી=જીદ્દી; મમતી
વાછરડું=ગાયનું બચ્ચું
વાડો=ઘરની પાછળની ખુલ્લી જગા.
ચારો=ઉગતું ઘાસ.
માંદું = આજારી- કાહીલી.
ઓસડવેસડ=દવા; ઉપાય.
ચારવાને=ચરાવવાને.
ખેતર=અનાજતથા ઘાસ પાકે તે જગા.
આણે=લાવે
ઊંચકીને=ખાંધપર લઈને; ઉપાડીને.

પાઠ ૧૧ મો.

ચેન=મજા; સુખ.
આહીંઆથી=આ ઠેકાણેથી.
બંધીખાને=કેદખાને
ફરાય=ચલાય; હરાય.
વિચાર=મનસુબો.
વાંસે=પછળ.
નીસરી=નાસી; નીકળી
લાગ=દાવ;તક
સમજાવ્યું= શીખામણ દઈને કહ્યું.
છુટું=બાંધ્યાવગરનું
મન=મરજી; ઈચ્છા.
મજા=રમૂજ;ગમત
ઘેલું=ગાંડું; અણસમજુ.
દુખી=હેરાન.
જક=જીદ્દ
છોડે=મૂકે;મેલે.

પાઠ ૧૨ મો.

ફાવ્યો=જડ્યો; આવ્યો
અણસમજ=સમજવગરનો.
વગડામાં=વનમાં.
કોતર=ગુફા;
સટકીગયું=નાશીગયું
ડાહ્યો=શાણો; સમજુ
ઢોર=ચોપગાં જાનવર
ઊંઘી=સુઈ.
મોડીરાતે=બહુરાત ગઈ ત્યારે.
છાનું માનું=ચુપચુપ.
ઝાલીને=પકડીને.
અંતે=છેલ્લે; છેવટે.
માનવી=કબુલકરવી.
ભલું=સારું; રૂડું.
પાડોશી=પાસેના ઘરમાંરેહેનાર.
ડાહ્યા=શાણા;સમજુ

પાઠ ૧૩ મો.

છેક=ઘણું; બહુ
વાઘ=ફાડીખાનારું કાબરચીતરૂંજાનવર.
માન્યું=કહ્યુંકર્યું; લાગ્યું.
વાસ=રેહેઠાણ.
ચરવાને=ઉગતું ઘાસ; ખાવાને.
પ્રાણ=જીવ આતમા.
વનમાં=રાનમાં.
દુખીઉ=હેરાન.
ચિત્ત=મન;ધ્યાન.

અવસ્થા=હાલ; હ-વાલ.
નાઠું=જતું રહ્યું.

મનમાન્યું=મનને ગમે તેટલું; દિલ્લગ્યું.

ગવજતી=પછી.
અજાણ=જાણીતું નહીતે (ઓચિંતું)

(કવિતાની સમજુતી.) (૨)

વાડામાં ઢોર બાંધ્યાં હતાં, તેમાંથી એક પાડું છુટીને છેક (આઘું) નાસી ગયું; તેને ઘાસ ખાવાનું મન થયું તેથી નાસીને તે જંગલમાં જતું રહ્યું. (૧).

પછી ત્યાં (જંગલમાં) એક વાઘે તેનો જીવ લીધો, એવું અજાણ પણે તે દુખી થયું; જે બધાથી છુટું થવા જાય (બધાના મતથી ઉલટું ચાલે). તેના એવા હાલ થાય. (૨).

પાઠ ૧૪ મો.

માટી=મટોડી.
પલળેછે=ભીજવેછે
ચીકણી=ચોંટે એવી.
દીકરાના=કાદવના.
ભરવાના=ઘાલવાના.
આગ્રહે=જમાવે.
જાત=તરેહ; રીત.
ગોરસ=દહીંદૂધનું પાટીઉ અથવા હાંલ્લું
કોઠીઆં=દીવા કરવાનાં માટીનાં વાસણ
નરમ=પોચી
કામની=ખપની.
ગોળી=પાણી ભરી મૂકવાની માટલી.
બેડું=ગાગરને ઘડો.
દોહણી=છાસ લાવવાની ઘાડવી; દોચકી
દાણા=અનાજ; ધાન્ય

પાઠ ૧૫ મો.

પાળે=કોરે; કોરણે; કાંઠે
વાગ્યા=લાગ્યા.
બગાડ=નુકસાન.
ફેંકવા=નાંખવા.
કાયર=હેરાન.
મંડયા=મચ્યાં; લાગ્યા.
તળાવ=પાણી રેહેવાનો ખાડો.
પથરે=પથરાથી.
જવાબ=ઉત્તર.
ધડાધડ=ધીબાધીબ
ગરીબ=બીચારો; કંગાલ
શા માટે=કેમ? શું કરવા?
રમત=ખેલ; ગમત.
સંભાળીને=સાચવીને જાળવીને.
કશોએ=કંઈપણ; જરા

પાઠ ૧૬ મો.

બેનપણી=સહિપણી.
નોતરૂં=તેડું; કેહેણ
ભુગળી=બળતુ કરવા-

ની વાંસની નળી.
વેલણ=રોટલી વણવાનું લાકડાનું ઓજાર
તપેલી=પાતેલી.
કડછી નરમ દાળ લેવાનું પીત્તળ કે લોઢાનું હથિઆર.
તાસક=ઢાકણું.
વખત=વેળા;
રાંધુ=રસોઈ કરૂં.
તે વડે=તેણે કરીને.
થાળી=ધાતુનું ગોળ ચપટી કોરવાળુ વાસણ
વાડકા=ધાતુના ચલાણા
લાવીને=આણીને.

પાઠ ૧૭ મો.

મણા=કસર; ખામી
ધાણી=શેકયાથી ફુટેલું અન્ન તે જુવાર બાજરી વગેરે.
ખાવાનું=કાચુ કોરૂ શેકેલું તે.
પાઉંઆ=ભાતને શેકીને ખાંડી બનાવેલા તે
ભાંડવું=ગાળહેવી.
ટેવ=સ્વભાવ.
લડે=વઢે; કંકાસ કરે.
જરાએ=લગારે.
કજીઓ=કંકાસ; ટંટો
મૂકાવી=મેલાવી છોડાવી
લાવીશ=આણીશ
વેહેલી=જલદી ઉતાવળી

પાઠ ૧૮ મો.

છોટીઓ=નાનો ભાઈ
નાનું=નાદાન.
બાળક=બચ્ચું.
મેલાય=મુકાય.
દેખાય=જણાય.
ભાણો=ભાણીઓ (બેહેનનો છોકરો.
આટલી=આવડી.
વાર=વખત.
રોતો=રડતો.
તેડવા=બોલાવવા.
કામ=ખપ; જરૂર.
હજી=અત્યાર સુધી.
અલી=છોકરીને નામ દીધા વગર બોલાવવુ તે
રમત=ગમત ખેલ.

પાઠ ૧૯ મો.

નિશાળીઆ=નિશાળમાં શીખનારા છોકરા
કુદક્મતી=કુદકારા મારતી; દોડાવતી
ભણેલાં=શીખેલાં.
પરિક્ષા=તપાસ.
ઇનામ=સરપાવ; ખુશીથી કંઈ આપવું તે.
સાહેબ=ટોપીવાળો; ઉપરી.
બાકી=રહેલા.
મેહેતાજી=ગુરૂજી; ભણાવનાર.
જોવા=તપાસવા.

પાઠ ૨૦ મો.

ઉતાવળ=તાકીદ.
અલ્યા=છોકરાને નામ દીધાવગર બોલાવવા તે
સામટું=એકીવારે
નીકળ્યો=બાહાર આવ્યો
ગાગર=ઘડાકરતાં મોટું વાસણ.
મૂઠા=બાચકો.
સાંકડુ=નાનું.
અટકા=ભરાઈ.

જણુ=માણુસ; સખસ
પડતાંમૂક=પાછાનાખ; રેહેવાદે.
ઝટ=જલદી; તુરત.
પેઠે=માફક
ફેરે=વખતે.
છેલ્લીવારે=આખરે
લગાર=જરા.
ભણવામાં=શીખવામાં

પાઠ ૨૧ મો.

સાતપૂછડીઓ=સાતપૂછડીવાળો.
પૂછડીઓ=નાનાં પુછડાં.
બાંડો=પુછડી વગરનો
ખીજવું=ચીડવું.
કપાવી=વઢાવી.
હજામ=હજામતકરનાર
ચીડવે=ખીજવે.
બેટા=દીકરા;છોકરા.
શીખામણ=અક્કલ.
ખીજીએ=ચીઢવાઈએ

પાઠ ૨૨ મો.

કામકાજ=ધંધો; રોજગાર.
સાંધાં=કટકા.
દરજી=મેરાઇ;સુઈ.
કલમ=લેખણ.
કોદાળી=ચાંચવા જેવું ખોદવાનું હથિયાર.
બિચારો=બાપડો.
ધોબી=લૂગડાં ધોનાર
અક્ષર=હરફ દસ્કત.
મજુર=વૈતરો; હેલકરી
બાયડીઓ=બઈરીઓ.
સુતર=રૂનેકાંતીને લાંબાં કાચા દોરા કરેલા તે.
ખપ=જરૂર; કાંમ.
વાળવા=મરડવા,
વળાય=મરડાય.
કાંતે=રેંટીઆંવતી લાંબા તાંતણા કરે.

પાઠ ૨૩ મો.

ધ્યાન=ચિત્ત;મન.
પાંસરાં=સીધા; પાધરા.
ફરો=ચાલો,
માં=નહીં.
વેળાસર=વખતસર.
માયા=હેત; ચાહેના.
મન=ધ્યાન; ચિત્ત.
વડવું=લડવું.
ભૂલ=ચૂક; ગફલત.
પાઠ=ધડો
ભણાવો=શીખવો.
બતાવે=દેખાડે.
કદી=કદાચ; કોઈ વખત.
ખોટું=નઠારૂં.
ફરીને=હવે પછી
છુટી=રજા.

પાઠ ૨૪ મો.

નિત્યે=રોજ; હમેશા.
નીસરી=નીકળી-
ચિત્ત=ધ્યાન; મન.
રૂડી=સારી.
પેર=રીત
ગુરૂની=મેહેતાજીની.
ચોડી=લગાડી.
શિક્ષા=શીખામણ.
પાંસરૂ=સીધું; પાધરૂ.

(કવિતાની સમજુતી.) (૩)

(તમારે) રોજ નિશાળમાં જવું.ને ધ્યાન રાખીને ભણવું: ને મેહેતાજી શીખામણ દેતે સારી રીતે માનવી. (૧)

(તમે) રમતમાં ચિત્ત નહીંરાખો, નેમેહેતાજી સમજાવે તે સારી પેઠે સમજો; નિશાળમાંથી જેવારે છુટ્ટી થાય ત્યારે ત્યાંથી નીકળી પાંસરા ઘેર ચાલ્યા જવું. (૨)

પાઠ ૨૫ મો.

વીઆવાની=જણવાની

ગાડાવાળો=ગાડું હાંકનાર; ગાડાનોધણી.

રોકીને=ઘેરીને

નીચે=હેઠલ; હેઠે.

વિચાર્યું=ધાર્યું.

રસ્તો=માર્ગ; વાટ

ઠેકાણુ=જગો.

બિચારો=બાપડો.

સારી=મજાની.

ગામ=જયાં થોડાક ઘરની વસ્તી હોય તે.

વચમાંથી=રસ્તામાંથી

ઉઠ=ઉભી થા.

મુરખ=બેવકુફ.

ઉઠાડી=ઉભી કરી.

પાઠ ૨૬ મો.

શેરડો=એકજાતનોગજ્યો સાંઠો.

ટોપલી=વાંસની છાલનો નાનો ટોપલો

નળીયાં=નેવાં.

કોપરાં=ટોપરાં.

ભીંતો=કાદવનો કરો

છાયુ=ઢાંકયુ.

દાણા=અનાજ.

માર્ગ=રસ્તો.

છાપરૂં=ઘરનું ઢાકણ

કાઢીને=બાહારઆણીને

ભારો=મોટીભારી.

કનેથી=પાસેથી.

ધણી=માલીક; શેઠ.

દાંડા=સાકટા

ટોપરાં=કોપરાં.

વિઆઈ=જણ્યું.

પાઠ ૨૭ મો.

કમાડ=બારણાં.

ભીંતરડી=ભીંત; કરો.

છાયા=ઢાંક્યા.

કેરાં=નાં; તણાં.

રખડવા=રઝળવા.

બારણા=કમાંડ.

આડુ=ઉંધુ; વાંકું.

વાસીને=દઈને.

વલે=હાલ; હવાલ

ચરવા=ચારો ખાવા

આમ=આવી રીતે.

ઉઘાડો=ખુલાકરો.

પાઠ ૨૮ મો.

અમથી=ખોટી;જૂઠી.

બહાર=બારણે; (ઘરથી વેગળું)

આડું=ઉંધી સમજણનું.

આવડતું=જાણતું.
રઝળવા=રખડવા.
સુખી=સુખીઆરૂં.
જોડેલી=બનાવેલી.
ખરી=સાચી.
બનેલી=થયલી
સમજ=અક્કલ
દુઃખ=પીડા; આપદા; સંકટ.

પાઠ ૨૯ મો.

રોતો=રડતો.
સવારમાં=વાહાંણામાં
નહોર=નખોરીઆં.
પોહોળું=ઉઘાડું ખુલ્લું,
ચોપડયાં=લગાડયાં.
તાંણતો=ખેંચતો.
ભેકડો=મોટેસાદે રડવું તે.
લાહે=આગ; અગન
સરખી=બરાબર
ટેવ=સ્વભાવ; ખો,
મેલે=છોડે.
ગાંડાં=ઘેલાં
બળવા=અગન ઉઠવા.
મટી=જતીરહી
મૂકી=મેલી; છોડી.

પાઠ ૩૦ મો.

તાંબુ } ધાતુનાં નામ
પીત્તળ }
તાંબાકુંડીઓ=પાણી ભરીરાખવાનું બેકડાવાળુ વાસણ.
ચોળાસપર=સફેતી ઉપર.
અઠડાય=અફળાય.
માજેલાં=અજવાળેલાં
સાચવવાં=જાળવવાં.
ગરમા=રાંધેલું ઢાંકીમૂકવાને મોટા વાડકા જેવા વાસણ.
ગોભાય=ખાડા પડે.
ચળકતાં=ઝળકતાં.
લાલ=રાતાં
કથરોટ=થાળી જેવું છીછરૂ મોટું કોરણવાળુ વાસણ.
ખૂબ=વધારે,
લોટા=કળશીઆ
જણાયછે=દેખાયછે.
તપેલાં=પાતેલાં.
લોટીઓ=કશલીઓ.
કાંસુ=એકજાતની સફેદ બરડ ધાતુ જેક લઇ ને ત્રાંબાની થાય છે.
ભોંય=જમીન.
કદાશ=કોઈ વખત
ફુટી=ભાંગી.

પાઠ ૩૧ મો.

નાનીશી=નાનીસરખી,
પોતડી=ધોતડી.
પિછોડી=ખાંધે નાંખવાનું લુગડું.
હીરકોરી=રેશમી કોરની.
હલકી=થોડી કિમ્મતની.
જામદાની=એકજાતનું ઝીણું બુટાદાર લૂગડું.
ફાટેલી=ચીરાયલી.
અંગરખી=નાની દ-

ગલી.
રોજ=નિત્ય-
ગરીબ=પૈસા વગરનો.
ખભે=ખાંધ ઉપર.
નામાં=નામ.
શીખીશ=ભણીશ.
માટે=કાજે, વાસ્તે.

પાઠ ૩૨ મો.

વાગોળવું=ખાધું હોય-
 તે પાછું મોંમાં લા-
 વી ચાવવું.
માખણ=છાસ ઉપરની
 તરી.
ખરીઓ=પગનાં તળી-
 આનો કઠણ ભાગ.
બહુ=ઘણું.
ફાટ=ચીરો.
ભાવે=સ્વાદ લાગે.
બબે=બે.
ચરેછે=ઘાસ ખાયછે.
ચાવવું=દાંતેવતી ભચ-
 રડવું.
ઘી=માખણને તાવીને
 બનાવેલું તે.
શીશી=કય કય.
મથાળે=ઉપર; ઉપલા
 ભાગ પર.
ગોધો=સાંઢ; આખલો
છુટો=એકલો બાંધ્યા
 વગરનો.

પાઠ ૩૩ મો

ગુણ=ફાયદો,
આધાર=આસરો,
અગણિત=ગણાય ન-
 હીં તેટલા; ઘણાજ
પસુ=ચોપગાં જાનવર
ખાંતે=ખુશીથી; હેતે.
જન=માણસ.
જન્મતી=અવતરતી.
પંખી=પાંખવાળા જા
 નવર
નર=માટીડો- ભાયડો
સુખદાતા=સુખ આપ
 નાર.
બાયડી=બૈરી.
દિછે=આપેછે.
ઘણુ કરી=સો વસા,
પ્રાણ=જીવ,

(કવિતાનો સમજુતી). (૪).

ગાયમાં ગુણ ઘણા છે, ને તે સુખ આપનારી કેહેવાય છે; જેથી તે દહીં દુધ ઘી સૌ આપેછે, ને તે બધા માણસો ખુશીથી ખાયછે; (૧)

પશુ, પક્ષી, ભાયડા ને બાયડી (બધાને) જન્મ થતી વખતજ જુઓ તો ઘણું કરીને ઘી ને દૂધ એજ જીવને આધાર આપેછે, (૨)

પાઠ ૩૪ મો.

દૂધપાક=દૂધમાં ચોખા નાંખી ઉકાલી ખાંડ નાંખીને કરે છે તે.
ચાસણી=ઉનું કરી ચિકાશ લાવવો તે.
બુરૂ=ધોયલી ખાંડ
ઠારે=ઠંડકથી કઠણકરે
વલોવે=બે હાથે ઘોળે
માવો=દૂધને બાળીને લોચા જેવું કરવું તે
ખડબાં=ટેબલાં; ગઠા
તાવીને=ઉનુ કરીને
પેંડા=માવામાં ખાંડનાંખી ગોળા વાળેલા તે
બરફી=માવામાં ખાંડ નાંખીને ઠારે તે.
જામીજાય=બંધાઈજાય
લોચો=લોંદો.
રાંધીને=બાફીને
ભેળીને=મેળવીને.
ખટાશ=ખાટીચીજ.

પાઠ ૩૫ મો.

જૂઠો=લબાડ;ખોટું બોલનાર માણસ.
લેખણ=કલમ,
સંતાડીને=છુપાવીને
છાનામાના=કોઈ નહીં જાણે તેમ
માન્યુ=કબુલ કર્યું
ટેવ=સ્વભાવ; આદત
દીઠી=જોઈ,
ખોટી=ખરાબ; નઠારી

પાઠ ૩૬ મો.

પાવલી=ચાર આનાનો સરકારી છાપનો શિકકો,
માનવું=કબુલ કરવું,
ચોરી=વગર કહે છાના માના લેવું તે,
વલે=હાલ; હવાલ,
લટકાવી=ટીંગાવી,
કોટ=ડોકું; ગળું,
ફજેતી=ગેર આબરૂ,
છાનું છાનું=ચુપ ચુપ કોઈનહીંજાણે તેમ
પકડાઇ=ઝલાઇ,
ચોડી=ચોંટાડી

પાઠ ૩૭ મો.

દીકરાની=છોકરાની,
વાળુ=રાતનું ભોજન.
વઢવું=લડવું.
પહેલાં=અગાઉ.
સરમાયો=લજવાયો.
સોંપ્યો=હવાલે કર્યો; તપાસી આપ્યો,
કંઈ=કંઈ પણ
હવાલ=હાલ,
તેડાવીને=બોલાવીને.
જણસ=ચીજ.

પાઠ ૩૮ મો.

જૂઠ=જૂઠીવાત; જૂઠું
સાચ=સાચીવાત; સાચું.
કદી=કોઈ વખત.
ઉપાય=ઈલાજ
પાપી=દુષ્ટ; નઠારો.
સ્નેહ=હેતપ્રીત.
દેહ=શરીર; કાયા.
રાચે=ખુશી થાય.
શોભે=સારી દેખાય.
જગપતિ=જગતનો બનાવનાર; ઈશ્વર.
પુરો=બરાબર.
સુખ=ચેન; મજા.

(કવિતાની સમજુતી) (૫)

જે (માણસ) એક વખત જુઠું બોલે છે, (તો પણ)તે બરાબર પાપી થાયછે. તે માટે નાહાના છોકરાઓ એવું કામ તમે કરો નહીં. (૧)

સાચુ બોલવામાં ઘણું સુખ છે, સાચાથી બધાનું હેત વધે છે, તેમ સાચાથી જગતનો બનાવનાર જે ઈશ્વર તે પણ ખુશી થાય છે, ને તેથી આપણું શરીર પણ સારૂં દેખાય છે. (૨)

પાઠ ૩૯ મો.

મેવા=દરાખ; ચારોળી પસ્તા; બદામ. તેમજ, જાંબુ, કેરી જમરૂખ વગેરે ફળ

ગાંધીની=કરીઆણાની

બદામ=એકજાતનો ઠળીઆ વાળો મેવો

દુકાન=બજારમાં માલ વેચવાનું ઠેકાણું

ઓળખીતો=પીછાનવાળો. જાણીતો.

દરાખ=લીલી રાતીનેકાલી એજાતની.

કાજુ=મેવાનું નામ.

ગોટી=કોપરાનાં ગોટા-

નું અડધીઉં.

મગફળી=મગની શીંગ (વીલાતી શીંગ).

ખજુર=ખજુરીનુ ફળ

મામા=માના ભાઈ.

ચારોળી=મેવાનું નામ

બતાવી=દેખાડી.

ખારેક=સુકાયલું ખજુર.

પાઠ ૪૦ મો.

વાર=અઠવાડીઆનો દિવસ.

છુટ્ટી=રજા.

ચંદ્રમાં=ચાંદ; ચાંદો

ઘણા ખરા=કેટલાક.

સારસ્વતી=ભણતરવિદ્યા

દિવસ=દાહાડા.

વિદ્યા=ભણતર.

રવિવાર=સુરજનો વાર

સોમવાર=ચંદ્રમાનો વાર.

કેડે=પછી:પૂઠે.

ગુરૂ=બ્રેસ્પતવાર.

મૂકેછે=બેસાડે છે.

સરખા=બરાબર.

ચાલ=રીત; ધારો રીવાજ.

પાઠ ૪૧ મો.

જબરી=જોરાવર.

વાહાણામાં=સવારમાં.

ચચ્ચાર=ચાર ચારે.

કીડા=લાંબા જીવડા.

ફૂદતાં=ઠેકડા મારતાં.
ડોલતો=ધુંણતો; લેહે-
કાતો.
જનાવર=જાનવર; પશુ
સાંજ=દીવા બતીનો વ
ખત; સંધ્યા કાળ
મેહેનતુ=મેહેનત કરનાર
લાંઠ=લુચ્ચા,
માળો= પક્ષીનું રેહેઠાણ

અનાજ=દાંણા.
મૂએલાં=મરી ગયેલાં
ફોડી=ફોલી; ભાંગી.
નસાડે=હાંકી મૂકે,
ઓળખે=પારખેછે,

પાઠ ૪૨ મો.

ભાળો=જુઓ,
કાગ=કાગડો,
પાંખાળો=પાંખવાળો.
રાગ=ગાવાનો સૂર.
રૂપાળો=શોભિતો.
ચાંપે=ઉતાવળા તાકીને.
ચાહે=ઈચ્છે છે; માગે,
હણવા=મારવા,
જલદી=તુરત; ઝટ,
ચતુર=ડાહયો,
કોય=કોઇ,
ચેતી=જાણી; સમજી;

(કવિતાની સમજુતી) (૬)

માળો બાંધવા બેઠેલો એવા એક કાગડાને જોયો; તે બે પાંખવાળો બોલતો હતો, પણ તેનો રાગ સારો નહીં હતો, (૧)

કોઈ માણસ કાંકરો લઈને, (તેને) ચુપકીથી તાકીને મારવાનું કરે, તો તે ચંચળ જાત મનમાં સમજીને ઝડપમાં ઉડી જાય છે, (૨)

પાઠ ૪૩ મો.

સગાં=સગાવાહાલા,
પીતરાઇ=કાકાના વંશ
ના; કુટંબી.
સાળીઓ=વહુની બેનો,
મોળાઈ=મોસાળ તર
ફના.
બનેવી=બેહેનનો વર,
ભત્રીજો=ભાઇનો છો-
કરો,
માસો=માસીનો વર,
ભાણેજ=બેહેનનો છો-
કરો,
ફુઓ=ફોઇનો વર,
વર=માટી., ભરથાર,
વહુ=બાયડી,
સાળો=વહુનો ભાઈ,

પાઠ ૪૪ મો.

જમાઈ=છોકરીનો વર,
સંપસંપીને= હળી મ-
ળીને.
સાવકાં=બાપ એક ને
મા જુદી તે; ઓર-
માઇ

વેવાઈ=છોકરીકે છોકરાનો સસરો,
ઓરમાઈ=સાવકો,
વેવાણ=છોકરી કે છોકરાની સાસુ.
સગાં=એક માતથાએક જ બાપના પેટનાં
દુરભાઈ=મા એક ને બાપ જુદો; આંગળી આત; કોહાઈ.
બનતું=હળીમળીને રેહેવાતું,
દીકરી=છોકરી.
વર=વહુવણીવણીઆણી.

પાઠ ૪૫ મો.

કાપડ=કપડ; લૂગડાના થાન
ચોટું=મોટું બજાર,
ફરઘ્યું=ચીરાવ્યું,
ખાદી=એક જાતનું જાડું કપડું,
દોશીવાણીઓ=કાપડીઓ; લુગડાવેચનારો,
વાણોતર=ગુમાસ્તો,
બાસતો=એક જાતનું કપડું,
સેલું=કસબના છેડાવાળુ લુગડું,
હાટ=બજાર; દુકાન.
બાજઠ=બીછાવવાનું સારૂ ઊંચું પાથરણુ
કાજે=વાસ્તે

પાઠ ૪૬ મો.

મહિના=૩૦ દાહાડાની મુદત; માસ,
દીવાળી=વર્ષનો છેલ્લો દાહાડો;(આશો વદ અમાસનો દિવસ)
રામનવમી=રામજીનો જન્મ દિવસ, ચૈત્ર સુદનો ... નો દાહાડો
શિયાળો=ટાઢની મોસમ કારતક માગસર પોશ માહા
ઉતરાણ=મકરશંક્રાંતી
અખાત્રીજ=તેહેવારનો દિવશ; વેશાખ શુદ ત્રીજનો દાહાડો
ઉનાળો=તાપની મોસમ; ફાગણથી જેઠ માસ સુધી.
વશંત=રાગનું નામ; રૂતુનું નામ,
વરસ=શાલ; (બારમહિના),
ટાઢ=ઠંડ; હિમ.
પર્વ=તેહેવાર; ટાણું,
દેવદીવાળી=ઠાકોરજીની દીવાળી; કારતેક સુદ ૧૧ નો દિવસ.
ત્યારકેડે=ત્યાર પછી.
વસંતપચમી=વસંતરૂતુ બેસવાનો દિવસ (માહાસુદ પાંચેમ)
હોળી=હુતાશની; ફાગણશુદ પુનેમનોદીવસ

પાઠ ૪૭ મો.

ચોમાસુ=વરસાદની મોસમ; અખાડથી આશો સુધી ચારમાસ;

પજ્જુસણ=શ્રાવક લોકો
ના તેહેવારો; શ્રાવ-
ણ વદ ૧૨થી ભાદરવા
શુદ૪સુધી)
ગોકળ આઠેમ=શ્રી કૃ
ષ્ણનો જન્મ દિવસ
(શ્રાવણ વદ ૮)
શ્રાવણ=હિંદુના વરસ-
નો ૧૦ મો મહિનો
પખવાડીઉં=પંદરવાડી
ઉં; અડધો માશ
પંદર દાહાડાની મુદત
ગણપતિ ચોથ=ગણપ
તીનો જન્મદિવસ (ભા
દરવા સુદ ૪)
વરસાદ=મેઘ; મેહ,
સરાધિઆ=મુએલાંની
ક્રીયા કરવાના તેહેવા
રો (ભાદરવા સુદ પુ-
નેમથી ભાદરવા વદ
અમાસ સુધીના ૧૬
દાહાડા)
તિથિ=રોજ, મીતી,
ઉતરતા=પુરા થતા,

દશેરા=વિજય દશમી;
(આસો સુદ દસેમ)
દીવાસો=મોટોતેહેવાર
(અસાડ વદ અમાસ
નો દિવસ).
મેળા=તમાસા.

પાઠ ૪૮ મો.

વાજાં=રાગ કાડવાનાં
યંત્રો, વાજીંત્રો
વરઘોડો=વર પણવા-
જતી વખતનો વા-
જાં ઢોલ સાથેનો ર
સાલો
દેવળ=દેરું, મંદીર
નાદ=અવાજ.
સરણાઈ=પીપી,
તતુડાં=રણસીંગડાં.
ઝાઝ=તાસા, કાંસી-
જોડા
નગારાં=તાંબાકુંડીપર
ચામડું મઢેલું હોય
તે, ડમકો
ઝમકારો=રણકો,
ભુંગળું=લાંબું વાજું

કુંડાળું=ચકરડું
ઘંટ=મોટી ઘંટડી. દેવ
ળમાં જે ઊંચે લટકા
વે છે તે,
ઢોલ=જાડુચામડું મઢે
લું લાકડાનું કે ધાતુ
નું વાસણ, મોટુ ન
ગારૂં
ઘડીઆળ=વખત જા
ણવાનો સંચો, કાં
સાનું ઝાલર.
પખાજ=મરદંગ
વાહાવા=ઓહો.
સાદ=અવાજ

પાઠ ૪૯ મો.

જન્મગાંઠ=વરસગાંઠ
જન્મ દિવસ
વરસગાંઠ=શાલગીરી,
જન્મતિથિ, જન્મ
દિવસ
રાઈતાં=દહીંમાં કેળાં,
દુધી, ચીભડાં વગેરે
સમારીને નાંખી લ-
સકાજેવું કરીમેળવેલું

બીડાં=પાનની બીડી
ઘરેણાં=સોના રૂપાના ને મોતીના દાગીના શણગાર.
કંસાર=મોટીલાપસી
આડાડયો=અડક્ષડયો
કઢી=છાશને ઉકાળીને માંહે મીઠું મરચું ને અળધ નાંખેલી તે
જમવાનું=ભોજન.
મજા=લેહેજત.
તેડયો=બોલાવ્યો.
મંડયો=મચ્યો.

પાઠ ૫૨ મો.

ચોખ્ખાઇ=સુઘડાઈ.
ઉતારવી=સોરી કાઢવી
સાબુ=ચીકાશ કે મેલ કાઢનારી ચીજ.
દાતણ=આવળ કે બાવળની સોટીનો કકડો
શરીર=દિલ, અંગ.
ગુમડાં=મોટા ફોલ્લા.
ઊલ=મોઢામાંનું વાસ મારતું વાસી થુંક.
કદી=કોઈ વખત, ક્યારે.
શીખામણ=અક્કલ.
ફિકર=ચિંતા.
ખોહો=સળો, ફોલ્લા.
ગંધાય=વાસમારે.
ઘસવા=ચોળવા.
જુઓ=માથામાં કીડીના જેવા ઝીણા જીવડા પડે છે તે
મસળવું=ચોળવું.
ગંદા=ગોબા.
સાજાં=સારાં, સુખી.
ચોખ્ખુ=સાફ, સ્વચ્છ

પાઠ ૫૧ મો.

ઉપણે=વા દેઈ કસતર કાઢે; ઝાટકે ઝટીકે.
તાપ=ગરમી.
લુઓ=લોદો; લચકો.
પાકયું=નીપજ્યું; થયું
ઉથલાવીને=ફેરવીને.
કલેઢું=ઠીકરાની તાવી
લોઢી=લોઢાની તાવી.
ખેડવું=જમીન પોચી પાડવી; ખોતરવું.
શેકવું=ખરૂં કરવું.
વાવેછે=રોપેછે.
ઉગી=ફુટી.
કાચું=રાંધ્યા વગરનું.
લોટ=આટો,
ઘડેછે=ટીપેછે.
મેર=બાજુ; તરફ,
લાલ=રંગીલા.

(કવિતાની સમજુતી) (૭)

દુધને રોટલો (દુધમાં રોટલો ચોળીને), ને દહીંને ભાત (દહીંમાં ભાત નાંખીને) અને લાડવા ને વાલ મારા લાલ ખાઈ જાઓ.

પાઠ ૫૨ મો.

ભલો=સારો
ઢીમણું=ઢીમું; ઢેકો.
હીંચકા=ઝોલ્લા
ગભરાવું=અકળાવું.
કોણી=જ્યાંથી હાથઉચો નીચો થાયછે તે સાંધો;હાથના બે મોટા ભાગને વાળતા અણીનીકલતોભાગ
વારો=વખત
રોતો=રડતો
બઝાડીને=વળગાડીને.
ખસેડ્યા=આઘા કર્યા
ધરાવું=પેટ ભરીને ખાવું;તરપત થવું.
આઘો=દૂર; વેગળો.
સામું=તરફ;
દયા=મેહેર;રેહેમ.
હીંચતા=હીંચકાખાતા
વેગળા=આઘા, દૂર
પેટભરીને=ધરાઇને

પાઠ ૫૩ મો.

કાતરી=કરડી.
લોક=માણસો
સંતાઈ=છુપાઇ; ભરાઈ
ચંચળ=ચપળ, હોંશીઆર.
તરત=જલદી ;ઝટ.
સર્વ=સઘળા;બધા.
ફુકતો=ફુક મારતો
ખુણે ખોચરે=દરમાં
ભોંય=જમીન;ધરતી
દીઠામાં=જોવામાં
જબરા=જોરાવર,
ઝાલવા=પકડવા
કશું=કંઇપણ;જરા.

પાઠ ૫૪ મો.

રંજાડ=તોફાન, વીટમણા.
દીવટ=જોત;બત્તી
ધાડ=લૂટારાની;ટોળી
કપડાં=લૂગડાં
ખાસાં=મજાનાં; સારા.
ઉપાય=ઈલાજ
મની=બિલાડી
પાર=છેડો; આખર
વધ્યા=વધી ગયા
પકડ્યા=ઝાલ્યા
માંડે=મચાવે
ધડબડ=ગડબડાટ કરતી.
કરડી=કાતરી
મહા=મોટું; ઘણું

(કવિતાની સમજુતી,) (૮).

ઉંદરો હારબંધ વધી ગયા. તેમા કેટલાક ઝાલ્યા પણ છેડો આવ્યો નહીં; જેમ લૂટારાની ટોળી આવે તેમ તઓ રાતે તોફાન મચાવી રહે છે. (૧)

તેઓ મજાના (કીમતી) લુગડાં કરડી ખાય છે ને દીવાની દીવટ લઈ જાય છે; એને પકડવાનો એકુ ઉપાય નથી, પણ જો બિલ્લ

ડી મળે તો મોટું સુખ થાય. તે ઊંદરને પકડી લે) (૨).

—0—

પાઠ ૫૫ મો.

પાંદડાં=પાંતરાં
સાંભરે છે=યાદ આવે છે; ફોમ આવે છે
બાપડી=બિચારી
ઓઢવુ=શરીર પર ઢાંકવું
વાળ=નીમાળા
ભૂલી=વીસરી
ભૂલસો=વીસરસો; ચુકસો
ડીલ=શરીર; અંગ

પાઠ ૫૬ મો.

આંચળ=થાન; ધાઈ
બાવણા=નાનાં; દુધ પીતાં
જોર=બળ;શક્તિ; કૌવત
કરડવા=બચકું ભરવા
બગર=વિના; શિવાય
આખલો=ગોધો
એટલા માટે=એને વાસ્તે
કર્યા=બનાવ્યાં

પાઠ ૫૭ મો.

ઝાડ પાલો = ઝાડના ઝીણાં પાત્રાં તથા છોડ વગેરે
કુવો=ઊંડો ખોદી કાઢેલો વેહેતો ઝરો
નદીઓ=મીઠા પાણીનો ઘોધ પર્વત કેસરોવરમાંથી નીકળેલો તે
વાવ=પગથીઆ વાળો પોહોળો ઉતરવાનો કુવો
મોળું=મોળાસ પડતું.
મીઠું=મીઠાસવાળુ
ખારૂ=મીઠાના સ્વાદ જેવું
જીવે છે=ટટાર રહે છે
ભરેલા=ભરપૂર
જોઈએ તેટલું=કામજોગ; ખપ જેટલું;

પાઠ ૫૮ મો.

લખોટી=લાખની ગોળી; મંજી
ઠરે=સાબીત થાય
છાનોમાનો=ગુપચુપ
ગમે=સારૂ લાગે
ચોરવુ=વગર પુછે છાનામાના લેવું તે
ભૂલી ગયો=વીસરી ગયો

પાઠ ૫૯ મો.

મહીપતી=રાજા
પસ્તાય=દલગીર થાય.
પાછળથી= પછવાડેથી
આહન=ખુલ્લી; જાહેર
ઝલાય=પકડાય
નર=માણસ
સમજી=જાણી
બાંધી મારે=ફટકા મારે

(કવિતાની સમજુતી). (૯)

ચોરીમાં સુખ સમજીને જે માણસ ચોરી કરે છે; તે પછી ચોરીથી થતું દુઃખ જયારે જુવે છે, ત્યારે મનમાં ઘણો શોક કરવા માડે છે. (૧)

જયારે ચોર ઝલાય છે, ત્યારે ચોરી ઉઘાડી થાય છે. પછી રાજા તેને બાંધીને ફટકાનો માર મારે છે. ત્યારે તેની છેક બે આબરૂ થાય છે (આબરૂ જતી રહે છે). (૨)

પાઠ ૬૦ મો.

આંગણું=બારણું; બારણાની આગળની જગો તે

અજવાળું=ઉજાશ

પરશાળ=પેહેલા ખંડની ભોંય તળીઆની જમીન.

પછીત=પાછવાડેની ભીંત

ચોક=ઘરનીવચમાં છો ઈટની ચણેલી ચોરસ જગો.

ઓટલો=ઘરના આગણાં આગલ ઉંચી બેસવાની જગો કરેલી તે.

છીંડો=ખડકી, વાડો

કરા=દીવાલ, ભીંત

મેડો=માળ

અગાશી=ધાબું

ઓરડો=મોટી કોટડી

સાંભળો=ધ્યાનમાં લેઓ.

ઉઘાડી=ખુલ્લી.

કરેલી=બનાવેલી.

પાઠ ૬૧ મો.

રસોડું=રાંધણી

અંધારૂં=ઉજાસ નહી તે.

બારી=માળ ઉપરના ભડાનાં બારણા.

ગોખલા=નાના હાટડાં

ભંડારીઆ=હાટડાં

રસોઈ=રાંધવાનું

ધુમાડીઊ=ધુમાડો જવાનો રસ્તો કાઢેલો તે; (ચીમની)

તાકા=મોટા ગોખલા

પાણીઆરૂ=પાણીનાં બેડાં મૂકવાની ઓટલી

ધૂમાડો=ધુણી.

ચોકડી=મોટો ખાળ.

તાળું=પેટી કે બાંરણે લોઢાં કે પીતળનો ઘાટ દે છે તે

ટાંકાં=વરસાદનું પાણી ભરી મૂકવાના છોબં

ઘ ઊંડા કુવા.
ગોટાય=ઘેરાય
ઈંટો=ગરડીઆ કાંકરાંને
ભઠીમાં પકવેલા તે
દાદર=લાકડાના પાટી-
આની સીડી
ઓટલી=નાનો ઓટલો
જાળી=સળીઆ જડેલી
નાની બારી
ઝીલવું=પડતું સાહું
નીસરણી=વાંસ કે વ-
ળીનો દાદર
ગામડું=નાનું ગામ
પાઠ ૬૨ મો.
કુકડી=મરઘી
ખડખડે=અકળાય
વાહાણું=સહવાર. પરો
ઢીઊ
છેડવું=અડકવું
દીપે=સારો દેખાય
માંજર=માથાપરની લ

ટકતી ચાગડી
ભાતભાતના=જાત જા
તના
સેવે=સાચવે
ઉકરડા=ખાતર વળી
જગો, પુંજાના ઢગલા
પીંછું=નરમ પોચો;
ધંધો=રોજગાર;
ખોતરવાની = ખણવા
ની; ખોદવાની;
ધસવું=આગળ દોડવું;
વળગવું=બાઝવું;
જાળવે છે=સાચવે છે;
કાયર=હેરાન; દુ:ખી
કુકડો=મરઘો;
રૂપાળો=શોભિતો;
કુકડુકુક=મરઘાનું એ
લવું-બોલવું;
વળગે છે=બાઝે છે;
પાઠ ૬૩ મો.
નાગ=ઝેરી જાનવર(ર

૨૫)
ગણતો=પત કરતો
વેર=દુશ્મનાઈ, ખાર;
જીવ=પ્રાણ. આત્મા;
ચગદી=છુંદી, કચડી;
લગારેક=જરા, થોડું;
નાગ=ફેણવાળો સાપ;
નબળા=કમજોર, અ
શક્ત;
છેલ્લીવારે = આખ
રે
ચટકા=ડંખ;
છોલાયું=સોરાયું;
ફેણ=સાપ તથા નાગ
માથુ પોહોળું કરે
છે તે;
દર=બાકું, કાણું.
પછાડી=ઝીકી,. અફા
ળી;
ભેગી=એકઠી;
ઝાઝા=ઘણા, બહુ;

(કવિતાની સમજુતી.) (૧૦)

નબળા ઘણા લોકોની સાથે કોઈ પણ દહાડો અદાવત રાખ
વી નહી, કેમકે મોટા કાળા નાગનો કીડીએ આવી રીતે જીવ લે

છે; (જુઓ કીડીઓ નબળી પણ ઘણી, અને સાપ જબરો પણ એક);

——0——

પાઠ ૬૪ મો.

છોડવા=નાના છોડ;
મૂળીઆં=મૂળ, જડ;
વાટ=રસ્તો, રાહ;
થડ=ઝાડનો વચલો ગોળ ભાગ;
જીવે=ટટાર રહે;
ઓગળે=પીગળે;
ડાળાં=ઝાડની મોટી શાખા;
વેહ=કાણું; છિદ્ર;
વાદળી=આકાશ;
કસ=રસ, તત્વ;
ફળ=લીસો મેવો;
ચરી=વીણી.
પથરાય=ફેલાય;
વેલો=જમીન પર પથરાતો છોડ;
આંબો=કેરીનું ઝાડ;
છોડ=છોડવો;
કોહોળું=તરકારીનું નામ; શાકનું નામ;

પાઠ ૬૫ મો.

લીલાં=ખુબસુરત;
કચરો=મેલ;
કરમાઈ=ચીમળાઇ;
સુકાવું=કરમાઇ જવું;
સીચીએ=રેડીએ;
ટટાર=સીધા, પાધરા;
છાંટવું=રેડવું;
તાજાં=લીલાં-
વરસતો=પડતો;
મસ=ઘણો, બહુ;
લૂલા=મુડદાલ;

પાઠ ૬૬ મો.

રીસાળ=તામસી;
રીસાયો=ગુસ્સે થયો;
ચેન=સુખ, મજા;
પીરસેલી=ખાવાનું મૂકી તૈયાર કરેલી
મુદ્દલ=જરાએ
મેળો=તમાસો;
વેદના=દુઃખ, પીડા;
ભાંડુ=ભાઇ બેહેનના છોકરાં છૈયાં;
માલ=જીવ, વીસાત;
પૂગે=લાગે, સાલે;
વીંછી=ઝેરી જીવડો;
ખોટું=માઠું, ખરાબ
ટેવ=આદત;

પાઠ ૬૭ મો.

તણખલાં=તંખલાં;
ફીંડાં=બેદાં;
રૂ=કપાસમાંથી કપાસીઆ કાઢી નાંખી જે રહેલું તે
વસ્તૂ=ચીજ
આખું=બધું, સઘળું;
માળા=પક્ષીને રેહેવાનું ઘર;
ચીંચી=ચીચીઆરી;
રઝળીને=રખડીને;
ધીમેધીમે=હળવેહળવે; આસ્તે;

પાઠ ૬૮ મો.

પાલો=ઝીણાં પાંતરાં;

ઝાંઝવાં=ઘણા તેજથી આંખે ન સુઝે તે અંધારાં
ટાઢ=ઠંડક, સીત;
ગરમી=તાપ;
તેજ=પ્રકાશ, નુર;
નીપજવું=પાકવું, થવું;
ધાન્ય=અનાજ, દાણો;
સર્વે=સઘળા, બધા;
ઓછુ=થોડુ, કમી;
અજવાળુ=તેજ

પાઠ ૬૯ મો.

બગાડ=નુકસાન
ગભરાઈ=અકળાય;
ધાજો=મદદે આવજો
છેતરવું=ઠગવું;
સીમમાં=ખેતરમાં; ગામની હદમાં;
આસપાસ= આજુબાજુ, ચોતરફ;
ખેતરવાળા=ખેતરના માલીકો; ખેડુતો;
ખેડુ=ખેતી કરનાર
ચારતો=ચરાવતો;
અમથી=ખોટી; જુઠી;
હસવા=મજાક કરવા;
શરમાઇ=લજવાઇ;
ખરેખરો=સાચો;
સાચી=ખરેખરી;
જુઠું=ખોટું;

પાઠ ૭૦ મો.

ઘુરકવું=ઘુસ્સાથી જોવું
લોહી લોહાણ= લોહી આળ, લોહી નીગળતા;
પામીએ=ખમીએ
બચકાં=ડાક્રાં,કરડવું તે
ભસવું=કુતરાનુ બોલવું
તૂટી પડવું=એકદમ વળગીપડવું;
ગરીબ=રાંક, અનાથ;
સોબત=સંગત, સાથ
બાપડો=બિચારો;
ભૂંડા=ખરાબ, નઠારા

પાઠ ૭૧ મો.

પજવીએ=ઝાચર કરીએ, દુઃખ દઈએ;
હળીમળીને=સંપ સંપીને, એક દીલથી
ઉગામીએ=ઉઠાવીએ;
દુખાય=દલગીર થાય;
માહો માહે=એક બીજા, અરસપરસ;
રાજી થવું=ખુશી થવું
હેત=પ્યાર. ચાહેના;
રીસાઈએ=ગુસ્સે થઈએ;
વહેંચી=ભાગ પાડી
સંપ સંપીને=હળી મળીને;

પાઠ ૭૨ મો.

ઝગઝગાટ=ચળકાટ;
પૃથ્વી=દુનિઆ;
વહાલો=પ્યારો;
ધોર=બીઆમણું; અંધારૂં.
ગગન=આકાશ.
ઊંચો=દુર, ઉપર;
પરમેશ્વર=મોટોઇશ્વર
ચળકતી=ઝળકતી;
જવાત=રેહેવાત

પાઠ ૭૩ મો.

મહિમા=લીલા; રચના
કરનાર=બનાવનાર
આમલી=એક જાતનું ઝાડ અને તેનું ફળ
જગ=જગત; પૃથ્વી
કોઠી=કોઠાનું ઝાડ
સરજનાર=પેદાકરનાર
તારા=ચાંદરણી
ભજવા=ભક્તિ કરવાં
દેવ=પરમેશ્વર
તાડ=તાડીનું ઝાડ
ટેવ=ચાલ, રીત, ખો.

(કવિતાની સમજુતી (૧૧)

(તમે) ભાઇઓ આ મોટાં ઝાડ જુઓ; તેમાં સૌથી તાડનું ઝાડ ઊંચું છે; કોઈ આમલી કોઈ આંબો ને કોઈ કોઠીનું ઝાડ પણ હોય છે, ને જુઓ કે તે બધાનાં ફળ જુદાં હોય છે. (૧)

જે આ જગતના બનાવનાર ઈશ્વર છે, તે સૂરજ તારાનો પેદા કરનાર છે, માટે એજ હમારો મોટો દેવ છે, તેથી તેને ભજવાની આદત રાખીએ. (૨)

પાઠ ૭૪ મો.

નિશાળ=વિદ્યા ભણવાની જગા.
રંગત=રંગેલા; રંગીન
વતરણું=લાકડાની કલેમ
તૈયાર=તરત કામમાં આવે એવું હાજર
સો=દસ દસકા
એકડે એક=એકનીસંખ્યા.
સ્લેટ=પથ્થર પાટી.
પોતીઆં=ધોતીઆં.
ખડી=ચીકણી ધોળી માટી
પાટી=સફેતા કે ધુળથી લખવાનું પાટીઊં
ધુળ=રજ
ફિકર=ચિંતા
મગાવીએ=અણાવીએ
જાળવીને=સાચવીને
મંજાવીને=સાફ કરાવીને

પાઠ ૭૫ મો.

ચીતારો=છબી પાડનારો; ચીતરનારો.
હિરાકસી=એક જાતનો કાળો રંગ બનાવવાનું વસાણું.
ચડાવતો=ઓપડતો
ભાઇબંધ=દોસ્તદાર
શાહી=રૂશનાઇ
હરડાં બેડાં=એક જાતનાં ઝાડનાં ફળ
હશોછે=મશકરી કે મજાક કરે છે.

ભટ=માહારાજ; બ્રાહ્મણ
ભૂક્કો=ચુરો

પાઠ ૭૬ મો.

ધનતેરસ=ધન પુજવાની મોટી તેરસ,
બાજુબંધ=કોણીનું ઘરેણું
છવીટીઆં=બાયડીઓના પગના આંગળાનુ રૂપાનું ઘરેણું
સાંકળાં=હાથ તથા પગનું ઘરેણું
પોંચી=હાથનાં કાંડાનુ ઘરેણું
કંદોરો=કેડનું ઘરેણું
બેરખી=બાએડીઓનું કોણીનું ઘરેણું
ચોકડાં=કાનની લાળીનું ઘરેણું
બાજઠ=પાટ
વાનાં=ચીજો;દાગીના
અકોટી=કાનનું ઘરેણું
તુળસીપાટીઆ=બાયડીના ડોકનું ઘરેણું
ટુપીઓ=ગળચવો
કડાં=હાથના ઘરેણાં
વીટી=આંગળાએ પેરવાની મુદ્રીકા ઘરેણું
બાયડીઓ=બઈરીઓ
ધોતાં=નવાડતાં; સાફ્ કરતાં
કોરે=બાજુએ
હીરાકંઠી=હીરાકડીની સોનાની સાંકળી
વાળી=નાકનું ઘરેણું
વાંક=બાયડીના હાથનું
ટલાં=બાયડીઓના હાથ તથા પગનું ઘરેણું

પાઠ ૭૭ મો.

ખીલા=એઠેલા માથાનો લોઢાનો અણીદાર ખુટો
સોનેરી=સોનાના
કિમ્મત=મુલ; ભાવ
બુટ્ટા=કસબના ફુલ
હળપૂણી=હાથામાંવાલવાનો લોઢાનો દાંતો.
કિનખાબ=એક જાતનું હીરાગળ સોનેરી અથવા રૂપેરી બૂટ્ટાદાર લૂગડું
પાવડો=માટી ઉસરડવાનું લોઢાનું હથિઆર,
સાંકળ=લોઢાની સાંકળી
નકુચા=સાંકળ ભેરવવાનો ખીલો
હળ=જમીન ખેડવાનો લોઢાનો અણીદાર ખીરો
થએલી=બનેલી
વગર=શીવાય,
અન=અનાજ
વડે=થકી લીધે

પાઠ ૭૮ મો.

ડોકું=ધડની ઉપરનો ભાગ; ડોક
હડપચી=દાઢી આગળની જગો
બોચી=ગરદન
ગાંસડી=બચકીપોટલી

લમણાં=આંખને કાનની વચ્ચે અને ગાલની ઉપરનો ભાગ.
મોખરો=જરૂખો; આગલો ભાગ.
ધડ=ડોકાની નીચેનો ભાગ.
બાબરી=ચોટલો.

પાઠ ૭૯ મો.

બગલ=કાખ
પેડુ=પેટ નીચેની જગા
તળીઉં=નીચલો ભાગ
વાંસો=પીઠ; બરડો
કેડ=કમ્મરે
ઝાળો=ભાગ
એડી=પગના તળીઆનો પાછા આગળનો ભાગ.
ઢીચણ=ઘુંટણ.
થાપો=ભાગ.
ઘુંટી=પગની એડી આગળનો ઢેકો
નખ=નોહોર.
ખભો=ખાંધ
કાંડુ=હાથનો પોહોંચો.
સાથળ=જાંગ
કાખ=બગલ.
હથેલી=હાથેલી
નળો=ઘુટણ હેઠેનો-ભાગ.
છાતી=બે ખભાની વચ્ચે ને પેટનીઉપરનોભાગ

પાઠ ૮૦મો

સોબત=સંગત.
આંબાવાડીઇં=આંબા-ઉગેલા હોય તે વાડી.
રખવાળ=સાચવનાર.
ટપેર્યો=ઠોક્યો; માર્યો.
પોહોંચ્યો=આવીલાગ્યો
ભુંડા=નઠારં; પાપી.
ઝાંપો=કાંટાનુ બારણું.
કેરી=આંબાનું ફળ.
હીંડ=ચાલ; દોડ.

પાઠ ૮૧ મો

સગ=સંગત; સોબત.
પ્રેમ=હેત; પ્યાર.
ઠામ=ઠેકાણું; જગો.
ભાગ્યશાળી=નસીબ-વાન; નસીબવાળો.
પેસે=આવે.
ઠરશે=થોભશે; ટકશે.
રૂડો=સારો.
બુરો=નઠારો; ખરાબ.
મેહેતા=મેહેતાજી; ગુરૂ

(કવિતાની સમજુતી) (૧૨)

જેને જેવી સોબત તેવોજ પાસ તેને બેસે. જેને જેવી સોબત તેવુંજ હેત ત્યાં વધે. જેને જેવી સોબત તેવાંજ કામ તે કરશે. અને જેને જેવી સોબત તેવેજ ઠેકાણે તે ઉભો રહેશે. સારી સોબત હશે તો સારો બનશે. ને નઠારી સોબત હશે તો નઠારો બનશે; પણ સારા મેહેતાજીની સોબતથી ભણીને નસીબવાળો થાય.

પાઠ ૮૨ મો.

જલેબી=એક જાતનું ખાંડનો રસ પાયલું પકવાન
બાખરા=જાડા રોટલા
પાર=ગયે વર્ષે
બાજોઠ=જમવાના આસન ઉપર
પકવાન=લાડુ, જલેબી દહીંતરા વીગેરે મીઠાઈ.
પતાસાં=ખાંડની ચાસણીની ખાવાની જણસ.
હારડા=ખાંડના ચક્તાં
નાત=જમણવાર; જાત
રમકડાં=ખાંડના રસની ખાવાની ચીજો;
ઘેબર=એક જાતનું ખાંડનો રસ પાયલું પકવાન.

પાઠ ૮૩ મો.

ખાતર=મોટું બાકું
ખોતરવું=ખોદવું;
વણજારૂ=શીકારૂ; વણજારમાંનો
નજર=નીઘા; ધ્યાન
દાટવું=દફનાવવું; જમીનમાં ખોદીને ઘાલવું
ધન=પૈસો; દોલત
ધણી=શેઠ; માલિક
સમજે=ચેતે; જાણે
તાણતો=ખેંચતો
ગયલું=ખોવાયલું.

પાઠ ૮૪ મો.

વઢવાડ=લડાઈ
મેળાપ=મુલાકાત
ચડભડી=લઢી; વઢી
જમણ=જંબાનું
અથાણું=રાખી મૂકવાને આથેલી વસ્તુ
શેખી=પતરાજી
ખરીદવું=વેચાતું લેવું
જણીઓ=બાઈઓ
રડયું ખડયું=કોઈ કોઈ
સામટો=એકઠો
હાંલ્લું=કાદવનું મટકું
ભેગું=એકઠું; સાથે
મોંઘું=ઘણી કીમતનું
સાહુકાર=પૈસાવાળો આબરૂદાર.
લેખું=ગણતી; હીસાબ
ઘાંટો=સોર; પોકાર.
લેખવે=ગણે; પત કરે.
શેનું=કંઈ ચીજનું:

પાઠ ૮૫ મો.

સમડી=કાગડા કરતાં મોટું જબરી પાંખવાળું પક્ષી.
વાઘરી=પારધી; હિંદુની એક હલકી જાત છે
જાળ=ફાંદો; પક્ષી વગેરે પકડવાને સુતરની ગુથણનું કપડું
કગરવું=કાલાવાલા કરવા.
મરડવું=આમળવું
અમથો=ખાલી
બગાડયું=નુકસાન કર્યું
લુચી=ઢોંગી; ખંધી
ડોક=ગરદન; ગળું
વિચારવું=તોલ કરવો.

દુઃખ=ઇજા

પાઠ ૮૬ મો.

બીડમાં=ખેતરમાં
મમત=ખોંસ જીદ
ફુલાવવું=મોટું કરવું
ગજુ=શક્તિ
તાલેવર=પૈસાદાર
બરોબર=સરખું
ખરચ ખૂટણ=વાપરવું
ચંપાઈને=દબાઈને
બરોબરી=સરખા સરખી;હરીફી;સમાનતા

પાઠ ૮૭ મો.

આડોશી પાડોશી=પાસેના ઘરમાં રેહેનાર જોડેના ઘરના
જાગવું=જાગૃત રેહેવું
ગુણપાડ=ઉપકાર
પકડયો=ઝાલ્યો
ચોકી=પેહેરો
જાળવ્યું=સાચવી રાખ્યું
ચાકરો=નોકરો

પાઠ ૮૮ મો.

કંદોઈ=મીઠાઈ- ભજીઆં વગેરે વેચનારો
ખડકી મૂકયું= ગોઠવી રાખ્યું
શાકરીઆ=ખાંડનો રસ પાયલા; મીઠા
ચકરડી=વાએ ફરતું કાગળનું રમકડું
મીઠાઇ=બરફી પેંડા વગેરે મીઠી ચીજો
કથરોટ=કોરવાળુ છાબર વાસણ
પાલખી=ખુલ્લો મેનો
ચોસલા=ચોડા કકડા
રમકડાં=રમવાની ચીજો
ઠઠ=મેદની; ભીડ
વોહોરો=હોરો
સામાન=ચીજો
મેળો=તમાસો જયાં ઘણા લોક ભેગા થાય તે.

પાઠ ૮૯ મો.

પંચરાઉ=પાંચજાતની; પાંચ વાનીની.

કોદરા, તુવેર, નાગલી, મકાઇ, લાંગ, બંટી, મસુર, રાજગરો, બાવટો. મઠ. } જૂદી જૂદી જાતનાં અનાજનાં નામ.

અપવાસ=ભુખ્યા રેહેવું તે; લાંઘણ
ફરાળ=ફળનો આહાર કરવો તે; (વ્રતમાં ખાવાની ચીજો.)
જાર=જુવાર
ડાંગર=ભાત

પાઠ ૯૦ મો.

ઘાંચી=તેલી; તેલ દીવેલ વેચનારો.
કણઝીઊં=કણઝીનું તેલ.
ધાણી=તેલ, દીવેલી વ

ગેરે પીલવાનો લાકડા
નો સંચો
સરશીઊં=સરસવનું તે
લ
ઢાલા=ગુનડાં
પીલવું=દાબવું; કચડવું
સઘળા=બધા
સરસવ=સરસીઊં કાઢ
વાના રાઇજેવા દાણા
ડોળીઊં=ડોળીનું તેલ
એરંડી=દીવેલી
ખોળ=પીલતાં કુચા ર
હે છે તે
ડોળી=મહુડાનાં બી
સ્વાદ=સારૂ
કસુંબી=એક જાતના

અળશીને મળતાં ઝી
ણા દાણા

પાઠ ૭૧ મે.

હકીકત=બ્યાન. વિસ્તા
ર, હેવાલ. વર્ણન.
કાચુ કોરૂ=તળેલું
ખંખેરી=ઝાપટી
સંજોરી=ઘુઘરા ધારી
જેવું ખાંડવાળુ ખા
વાનું
ખરખરીને=ઘણોજ
દારૂખાનું= આતસબા
જી.
શીરો=એક જાતનું લ
ચકા જેવું ખાવાનું
ગેરૂ=એક જાતનીલાલ

માટી.
ફૂલકરણી=ફૂલકર
જાળાં=કરોળીઆના પ
ડ.
ટેટા=ફટાકા
બચકો=ગાંસડો
ફટાકા=ટેટા.
ઉધૈમુખ=ધોળી કીડી
મહીઆ=મુઠીઆ
પેટારો=પેટી
છછુંદરા=ફૂલકરણી.
ફરતાફરતા=જુદા જુદા
ચોપડે=લગાવે; ચડા-
વે.
ભારે=ઊંચા; કીમતી
છોડેછે=ફોડે છે.

(અંક ગણિતની સંખ્યા).

એક	... ૧
દશ	૧૦
સો	૧૦૦
હજાર	૧૦૦૦
દસહજાર	૧૦૦૦૦
લાખ	૧૦૦૦૦૦

દસ લાખ...	...	...	...	...	૧૦૦૦૦૦૦
કરોડ ...	...	...	...	...	૧૦૦૦૦૦૦૦
દસકરોડ ...	...	...	...		૧૦૦૦૦૦૦૦૦
અબજ ...	...	...	...		૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦
દશઅબજ	...	...	...		૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

———0———

(પરિમાણ)

બે લાખ ચાર હજાર નેવ્યાસી... ... ... ૨૦૪૦૮૯
પંદર હજાર એકસો પચીસ ૧૫૧૨૫
બે કરોડ પાંત્રીસ લાખ સાત હજાર ૭ ... ...૨૩૫૦૭૦૦૬
નેવું કરોડ પચીસ હજાર એકસો સાઠ ...૯૦૦૦૨૫૧૬૦
છવીસ લાખ બાર હજાર ૨૬૧૨૦૦૦
સાત કરોડ ઓગણસાઠ લાખ ચુમોતેર હજાર પાંચસો સડસઠ ... ૭૫૯૭૪૫૬૭

પા	(સો)	તે	૨૫	પચીસ.
અડધો	(સો)	તે	૫૦	પચાસ.
પોણો	(સો)	તે	૭૫	પચ્ચોતેર.
પોણી	(સો)	તે	૯૯॥।	સોમાં પાવલું ઓછું
પા	(હજાર)	તે	૨૫૦	બસો પચાસ
અડધો	(હજાર)	તે	૫૦૦	પાંચસો.
પોણો	(હજાર)	તે	૭૫૦	સાડી સાતસો.
પા	(લાખ)	તે	૨૫૦૦૦	પચીસ હજાર.
અડધો	(લાખ)	તે	૫૦૦૦૦	પચાસ હજાર.
પોણો	(લાખ)	તે	૭૫૦૦૦	પચોતેર હજાર

પા (કરોડ) તે ૨૫૦૦૦૦૦ પચીસ લાખ.
અડધો (કરોડ) તે ૫૦૦૦૦૦૦ પચાસ લાખ.
પોણો (કરોડ) તે ૭૫૦૦૦૦૦ પચોતેર લાખ.

—0—

(સર્વાળા).	(બાદબાકી).	(ભાગાકાર).
૨૦૮૫૧૦	૨૦૬૦૯૭૫	(૮૯) ૩૦૬૮૭૫ (૩૪૪૮
૩૫૦૯૬	૧૦૫૭૮૫૮	૨૬૭
૭૦૦૯૧૨	———	———
૮૦૭૫	૧૦૦૩૧૧૭	૦૩૯૮
૧૫૦		૩૫૬
———		———
૯૫૩૭૮૩		૦૪૨૭
		૩૫૬
		———
		૦૭૧૫
		૭૧૨
		———
		૩

(ગુણાકાર).

૨૦૭૫
૬૦૯
———
૧૮૬૭૫
૧૨૪૫૦×
———
૧૨૬૩૬૭૫

—0—

ખાતો.

અસલી નાણાની ધાત.

૩ પૈ= ૧ પૈસો (સવાકો)   ૧૨ પૈ= ૧ આનો.

૨ દોઢપૈ= ૧ પૈસો (સવાકો)	૨ આના = ૧ બેઆની.
૨ પૈસા= ૧ઢબ્બુ (અડોકો)	૨ બેઆની=૧ પાવલી.
૨ઢબ્બુ = ૧ આનો	૨ પાવલી= ૧ અરધો.
૧૬ આના=૧રૂપીયો	૨ અરધા= ૧ રૂપીયો.

તોલાની ધાત.

(શેરની ધાત.)

૨॥ રૂપિયાભાર=૧ અધોળ		૪૦ રૂપિયાભાર=૧ શેર.
૨ અધોળ=	૧નવટાંક	૩૦રૂપિયાભાર=૧પોણોશેર.
૨ નવટાંક=	૧ પાશેર	૨૦રૂપિયાભાર= ૧ અચ્છેર.
૨ પાશેર=	૧ અચ્છેર	૧૦રૂપિયાભાર= ૧પાસેર.
૨અચ્છેર=	૧શેર	૫ રૂપિયાભાર= ૧નવટાંક.
		૨॥રૂપિયાર = ૧ અધોળ.

(મણની ધાત.

૧ મણ= ૨ અધમણીઆ	૪૦ શેર=૧ મણ.
૧ મણ= ૪ દશશેરા	૩૦ શેર=૧ પોણોમણ
૧ મણ= ૮ પાંચશેરી	૨૦ શેર=૧ અર્ધોમણ.
૧ મણ=૧૬ અડીશેરી	૧૦ શેર=૧ પા મણ.
૧ મણ=૩૨ સવાશેરી	
૧ મણ=૪૦ શેર	

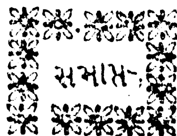
ડિકટેશનને માટે ઉપજાવેલા શબ્દો.

બે અક્ષરના	ત્રણ અક્ષરના	ચાર અક્ષરના
ઢેઊ	અક્ષરે	કૂદાવતી
જક્કી	લૂચ્ચાઈ	પૂછડાંઓ

ફૂદું
ડાહ્યા
ચિત્ત
માન્યું
ગૂડા
ભૂલ
નિત્યે
શિક્ષા
માર્ગ
પૂરૂં
સ્નેહ
પૂરે
વિદ્યા
પર્વ
તિથિ
સર્વ
વસ્તુ
સ્લેટ
વૃદ્ધા

પ્રસાદ
અવસ્થા
વિચાર્યું
જન્મતી
કૂદતા
શિઆળો
શ્રાવણ
કુંડાળું
પસ્તાય
મૂળીઆં
સૂકાવું
મુદ્દલ
સૂરજ
ઝાંઝવાં
ખેડૂત
ફિકર
કિંમત
મિઠાઈ
દિવેલ

વિઆવાની
અગણિત
જગપતિ
અખાત્રીજ
ઝમકારો
ભંડારીઆં
નીસરણી
છેલ્લીવારે
બાજુબંધ
હિરાકસી
કિનખાબ
ભાગ્યશાળી
રડ્યું ખડ્યું
ફૂલાવવું
કણઝીઓ
ઉંઘે ઘુંઘે
છછુંદરાં
કાચું કોરૂં
સાહુકાર.

જાહેર ખબર.

આ બીજી ચોપડીના અર્થ તથા ગુજરાતી સાતે ચોપડીના અર્થ એને બીજી સધળી જાતની અંગરેજી ગુજરાતી સીરીસો તથા તેમના તમામ જુદા જુદા અર્થો તથા મીનીંગો. તમામ ગાયનો. વારતાની ચોપડીઓ તથા નીચે લખેલી ચોપડીઓ નીચે સહી કરનાર પાસેથી મળશે.

સુરત જીલ્લાની ભૂગોળ	...	...	...	૦–૧–૬
કોષ્ટકની ચોપડી	...	...	...	૦–૧–૦
આંકની ચોપડી	...	...	...	૦–૧–૦
હિંદુસ્તાનનો ઇતીહાસ ચોથા ધોરણ માટે વંશાવળી તથા મુખ્ય હકીગત સહીત વગર પ્રશ્નોત્તરનો.	...	...		૦–૩–૦
હિંદુસ્તાનની ભૂગોળ	”	”	” ”	૦–૨–૬
બાળોપયોગી ગુજરાતનો ઈતીહાસ. પાના ૩૨ અસલ કીમત બે આના પણ હાલ ફક્ત	...	...	...	૦–૧–૦
બાળોપયોગી મુંબઈ ઈલાકાની ભૂગોળ	...	...		૦–૧–૬
ગુજરાતી કાવ્ય શંક્ષેપના અર્થ	...	...		૦–૩–૦
સેકન્ડબુક ભાગ ૨ જાના મીનીંગ	...	...		૦–૧૦–૦

ઉપલી ચોપડી અને બીજી બધી જાતની ચોપડી વીસે બંદોબસ્ત કરવો હોય તો પોષ્ટપેડ કાગળ લખીને કરવો.
સામટી ખરીદનારને સારૂ કમીશન આપવામાં આવશે.

લલ્લુભાઈ જમનાદાસ
બુકસેલર.
કોળાપીઠના પુલની પાસે નવી સડક ઉપર.